

TUTKIJALIITTO RY.

TOIMINTAKERTOMUS 2009

1 JULKAISUT

Paradeigma-sarjassa painettiin vuoden aikana seuraavat kaksi kirjaa:

1) Jean-Pierre Vernant: Kreikkalaisen ajattelun alkuperä

Strukturalistisen antropologian inspiroima ranskalaisen Kreikka-tutkimuksen klassikko kuvaa kreikkalaisen ajattelun irtautumista myyttien hallitsemasta arkaaisesta kulttuurista. Arkeologiasta kaunokirjallisuuteen ulottuvaa materiaalia hyödyntäen Jean-Pierre Vernant (1914–2007) jäljittää teoksessaan kreikkalaisten oivallusten välisiä kytköksiä politiikasta filosofiaan ja sosiaalishistoriasta taiteeseen. Vernantin laajalle yleisölle suunnattu esseistinen teos tyydyttää ainakin filosofian, historian, antropologian, uskontotieteen ja politiikan tutkimuksen harrastajien tiedonjanoa. Suomentanut Tuomas Parsio. ISBN 978-952-5169-35-5. Nid., 139 s., ovh. 26 €.

2) Jacques Rancière: Erimielisyys. Poliitikka ja filosofia

Erimielisyys on Rancièren politiikan filosofian pääteos, jossa muotoillaan yksi tärkeimmistä nykyvasemmistolaisista politiikan teorioista. Kirjan keskeinen ajatus on erottaa poliitikka poliisista, joka käsitteenä viittaa yhteiskunnallisen normaalitilan hallintointiin. Poliitikka puolestaan perustuu tässä normaalitilassa muodostuvaan vääryyden kokemukseen ja sitä kuvastaa erimielisyys siitä, mitä yhteisillä sanoilla ja ajatuksilla tarkoitetaan. Tätä poliitikkaa voi olla vain demokratiassa eikä demokratiaa ole ilman sitä. Suomentanut Heikki Kujansivu. ISBN 978-952-5169-67-6. Nid., 195 s., ovh 28 €.

Episteme-sarjassa ilmestyivät seuraavat kirjat:

3) Ari Hirvonen & Susanna Lindberg (toim.): Mikä mimesis? Philippe Lacoue-Labarthen filosofinen teatteri

Ranskalaisfilosofi Philippe Lacoue-Labarthe (1940–2007) on dekonstruktion kärkinimi, joka on tutkinut etenkin teatteria, kirjallisuutta, etiikkaa ja politiikkaa. *Mikä mimesis?* kerää yhteen joukon tulkintoja Lacoue-Labarthen moniulotteisesta ajattelusta ja tuotannosta. Kokoelma pyrkii uskollisuuteen hänen filosofineetokselleen: jopa silloin kuin ajattelemisen näyttää mahdottomalta, on ajateltava – juuri sitä mikä saa ajattelun kompastumaan. Tämä kirja sopii filosofiasta, mutta myös taiteesta, taiteentutkimuksesta ja esteettisestä poliittisuudesta kiinnostuneille ihmisille. ISBN 978-952-5169-63-8. Nid., 235 s., 28 €.

4) Annikki Niku: Heidegger ja runon tie

Miten eläisimme maailmassa, jos eläisimme ihmisen omimman olemuksen mukaisesti? Miten silloin kohtaisimme toisen ihmisen, luonnon, tapahtumat elämässämme – vastakohtana ihmisen itsensäkin välineellistävälle asenteelle? Kirjassaan Niku etsii vastauksia näihin kysymyksiin Martin Heideggerin myöhäisfilosofiasta. Kirja syventyy keskusteluun, jossa runous ja ajattelu tasa-arvoisina löytävät omaa erityislaatuaan olevan olemisen ilmaisemisessa. Keskustelussa syntyivät Heideggerin myöhäisfilosofian keskeiset, filosofian kieltä uudistaneet käsitteet. ISBN 978-952-5169-66-9. Nid., 368 s., ovh 32 €

5) Jakke Holvas: Talousmetafysiikan kritiikkiä

Modernin ajan kielenkäytössä inhimillistä olemista on yhä enemmän arvotettu ja käsitteellistetty talouden termein. *Talousmetafysiikan kritiikissä* tehdään jakolinja talous/ei-talous, jonka tarkoituksena on avata uusi näkökulma filosofisiin ja yhteiskuntateoreettisiin keskusteluihin. Siinä koetellaan talouden rajoja ja arvioidaan, mitä taloudellisuuden ulkopuolella voisi olla. Tutkimuksessa etsitään ei-taloudellista olemisen tapaa ja etiikkaa filosofian klassikoilta, erityisesti Aristoteleelta, Platonilta ja Nietzscheelta, ja sosiologis-antropologisesta vaihdon teoriasta, jota ovat kehitelleet muun muassa Marcel Mauss ja Jean Baudrillard.

ISBN 978-952-5169-56-0. Nid., 272 s., ovh 30 €.

Polemos-sarjassa ilmestyi seuraava kirja:

6) Bracha L. Ettinger: Yhdessätuotanto

Tietokapitalismi pyrkii levittämään tuotannon rakenteita ja riskejä merkityksen, subjektiviteetin, halun ja suhteidemme rakenteisiin. *Yhdessätuotanto* kysyykin, kuinka kytkeytyä toisiin, kun etäisyyden tunteista, kyynisyydestä ja opportunistisista, yhteistyön potentiaalisuuden jatkuvasta heilahtelusta väkivaltaiseksi vihamielisyydeksi, näyttää tulleen olennainen osa elämäämme. Kyse on eräänlaisesta ”immateriaalisesta perustulosta”, joka toimii mahdollistava tekijänä, mutta suoraan subjektiviteetin tasolla. Yhdessätuotanto (*copoiesis*) merkitsee samanaikaisen toisiin kytkeytymisen ja toisista eriytymisen luovaa potentiaalia, joka voi tapahtua vain myötätuntoisessa tilassa.

Kokoelma erään aikamme kiehtovimman feministisen teoreetikon, taiteilijan ja psykoanalyytikon kirjoituksia.

Suomentaneet Leena Aholainen, Heidi Fast, Katve-Kaisa Kontturi, Elina Latva, Tero Nauha ja Marja Sakari.

ISBN 978-952-5169-65-2. Nid., 218 s., ovh 23 €.

Lisäksi yhteistyössä Liken kanssa julkaistiin kaksi Polemos-sarjan kirjaa, joiden julkaisun jälkeen yhteistyösopimus kirjattiin purkautuneeksi:

7) Precarias a la deriva: Hoivaajien kapina. Tutkimusmatkoja prekaarisuuteen

Sairaanhoitajat, taiteilijat, opettajat, kotipalvelijat ja seksityöntekijät ansaitsevat murto-osan siitä rikkaudesta, jota he tuottavat työnsä kautta. Hoiva- ja kommunikaatiotyöt ovat tietokapitalismissa talouskasvun keskeisimpiä lähteitä. Ne ovat enimmäkseen naisten tekemiä töitä, joissa sosiaaliset ja kielelliset taidot ovat avainasemassa. Nämä naisten mieliin ja ruumiisiin kertyneet taidot ja tiedot jäävät kuitenkin vaille arvostusta ja tunnustusta, kun niitä pyritään mekanisoimaan, tehostamaan ja repimään erilleen ruumiillisista ihmisistä.

Suomentaneet Laura Book, Riie Heikkilä, Eeva Itkonen, Anna-Reetta Korhonen ja Eetu Viren.

ISBN: 978-952-01-0118-3. Nid., 397 s., ovh 22 €.

8) Jussi Vähämäki: Itsen alistus. Työ, tuotanto ja valta tietokapitalismissa

Mikä on kapitalismin kasvun moottori nykyään? Tieto- tai informaatiotaloudesta on puhuttu jo vuosikausia, mutta kenties parempi nimitys olisi tietokapitalisuus, sillä lisäarvo ei enää synny mistään yksittäisestä tiedosta vaan tietämisen kyvystä ylipäänsä.

Kirja koostuu puheenvuoroista, esitelmistä ja teksteistä, jotka ovat syntyneet liikkeessä, seminaareissa, junissa ja luennoilla vuosien 2005 ja 2008 välillä. Niissä tarkastellaan muun muassa sitä, mitä rahoituskriisi, palkka ja luotto juuri nyt tarkoittavat paskaduunareille. Kirjan läpäisevä kysymys on: mitkä seikat uhkaavat työntekijän autonomiaa ja miten sitä voidaan vahvistaa?

ISBN 978-952-01-0119-0. Nid., 244 s. 22 €.

Kirjoja myytiin Kirjavälityksen, Akateemisen kirjakaupan, eri yliopistokirjakauppojen, pienten kirjakauppojen (mm. Kirjakauppa Kirja Lasipalatsissa, Turun Kirjakahvila, Kolmen Sepän kirjakauppa Helsingin Kaivopihalla), tiedekustantajien Granum-verkkokirjakaupan ja omien www-sivujen kautta sekä suoraan toimistolta. Muutamia Tutkijaliiton kirjoja on ollut saatavilla sähköisessä muodossa www.eweline.com-sähkökirjakaupassa. Kirjoja on lisäksi myyty erilaisissa tilaisuuksissa, kuten Turun ja Helsingin kirjamesseilla, Kirjan ja ruusun päivän myyjäisissä Lasipalatsin aukiolla, Maailman kirjat -tapahtumassa, pienkustantajien joulumyyjäisissä Postitalolla Helsingissä sekä tieteellisissä erikoistapahtumissa.

2 TIEDE & EDISTYS

Lehti ilmestyi vuoden aikana neljä kertaa. Lehden levikki oli vuoden lopussa n. 850, painos 1100. Päätoimittajana toimi VTT Mika Ojakangas. Toimitussihteerinä jatkoi FL Merja Hintsu. Toimituskunnan jäsenet olivat: Tiina Arppe, Yrjö Haila, Sara Heinämaa, Elisa Heinämäki, Ilpo Helén, Merja Hintsu, Ari Hirvonen, Timo Kaitaro, Markku Koivusalo, Taneli Kukkonen, Turo-Kimmo Lehtonen, Susanna Lindberg, Miika Luoto, Mika Ojakangas, Tuija Pulkkinen, Kimmo Sarje ja Petri Ylikoski. Toimituskunta kokoontui vuoden aikana kuusi kertaa.

3 TILAISUUDET

3.1 Kesäkoulu 28.-30.8.

Tutkijaliiton kesäkoulu pidettiin jälleen Sibelius-Akatemian tiloissa Kallio-Kuninkalassa Järvenpäässä. Teemana oli ”vapaus, spontaanisuus, sattuma”. Ohjelman suunnittelivat ja koulun vetivät Kirsti Määttänen ja Tuomas Nevanlinna. Ohjelmassa olivat seuraavat alustukset, jotka luotasivat kesäkoulun teemaa filosofian, yhteiskuntateorian ja elokuvatutkimuksen näkökulmista:

Antti Amkil: Vapaus, spontaanisuus ja sattuma runoudessa

Jussi Backman: Todellisuus sattuu kohdalle: sattuma ja vapaus Heideggerin myöhäisajattelussa

Kari Forsström: Lutherin käsitys kristityn vapaudesta

Marko Gylén: Mahdollisuus ja ei. Heideggerin, Nancy'n ja Figalin painotuksia olemisen vapaudesta

Juho Hotanen: Vapauden paradoksi - Descartesin ja Elisabethin keskustelu vapaasta tahdosta

Sirkku Ikonen: Vapaus vaatteista: filosofian ja alastonkulttuurin yhteys 1900-alun Saksassa

Mikko Jakonen: Foucault ja vapaus antiikin filosofiassa

Markku Koivusalo: "Me teemme sinut vapaaksi." Emansipatorinen hallinta

Kirsti Määttänen: Traummat ja addiktiot mielen vapauden esteinä

Emilia Palonen: Kontingenssi, vapaus, rajat. Radikaalidemokratia Laclauilla ja Mouffella

Tanja Uimonen: Vapaus ja avoimuus kokeellisen musiikin estetiikassa

Jussi Vähämäki: Vapaus työssä vai vapaus työstä?

Vapaan musiikin konsertti: Tim und Struppi (Taneli Tuominen – saksofoni ja esineet, Juuso Paaso – kitara ja esineet) "Erikoinen tapaus" (Ohj. Kanerva Cederström, ääni Päivi Takkala. Päivi Takkala esittelee elokuvan.)

3.2 Keskustelutilaisuudet ja seminaarit sekä kansainvälinen toiminta

3.2.1. Yleisölle avoimia Kritiikki-kahviloita järjestettiin Marian Helmi -ravintolassa kaksi kertaa. Tilaisuuksissa kävi paljon kiinnostunutta yleisöä ja keskustelu oli vilkasta. Tilaisuuksien vetäjänä toimi Olli Sinivaara.

23.2. klo 19.00–21.00 Elisa Heinämäki alusti keskustelua kirjastaan *Tyhjä taivas – Georges Bataille ja uskonnon kysymys*.

24.4. klo 19.00–21.00 Friedrich Schillerin teoksen *Naiivista ja sentimentaalisesta runoudesta* suomentaja Henriikka Tavi ja runoilija ja kirjallisuudentutkija Teemu Manninen keskustelivat runouden ja ajattelun suhteesta.

3.2.2. 20.5 klo 17.00-18.00 Olli Sinivaara haastatteli *Mikä mimesis?* -teoksen toimittajaa Susanna Lindbergiä sekä veti keskustelua kirjan tiimoilta Lasipalatsin kirjakauppa Kirjan filosofisilla viikoilla järjestetyssä tilaisuudessa.

3.2.3. Tutkijaliitto oli mukana keskustelutarjan Ikuisesti ajassa järjestämisessä. Järjestäjinä Pasilan kirjasto ja Helsingin suomenkielinen työväenopisto, yhteistyökumppaneina Kriittinen korkeakoulu ja Tutkijaliitto. Tilaisuudet järjestettiin Pasilan kirjaston auditoriossa, vetäjänä toimi keväällä Jukka Relander ja syksyllä Tuomas Nevanlinna Tutkijaliitosta

11.2. Suomentaja, Suomen PENin puheenjohtaja **Jukka Mallinen:** ”Älymystö ja Venäjä”

11.3. Lehtori, FT **Heikki Mäki-Kulmala:** ”Hyisenä henkiä itä - suomalaisen älymystön Venäjä”

22.4. Tutkija, FT **Sanna Turoma:** ”Venäjä ja Neuvostoliitto imperiaalisena tilana”

23.9. Professori **Tuija Pulkkinen:** ”Vapaus - mitä poliittisin käsite”

28.10. Dosentti **Thomas Wallgren:** ”Elämän tarkoitus ja vapaus”

18.11. Tutkija, FT **Petter Korkman:** ”Valistus ja vapaus”

3.2.4. *Hoivaajien kapina* -kirjan julkaisun yhteydessä 4.3 klo 17.00 Uudella ylioppilastalolla Mannerheim-salissa Tutkijaliitto oli mukana yhdessä Osuuskunta General Intellectin ja Like-kustantamon kanssa järjestämässä keskustelutilaisuutta, jossa alustivat kirjan kääntäjät.

3.2.5. 8.5.2009 klo 15.00 Uudella ylioppilastalolla, Mannerheim-salissa Jussi Vähämäen *Itsen alustus* – kirja julkistamistilaisuudessa keskusteltiin mm. talouden muutoksesta, finanssikriisistä, yliopistouudistuksesta ja työntekijän asemasta tietokykykapitalismissa. Mukana keskustelemassa olivat Vähämäen lisäksi Sakari Hänninen, Leena Eräsaari ja Markku Koivusalo. Tutkijaliitto oli mukana yhdessä Osuuskunta General Intellectin ja Like-kustantamon kanssa järjestämässä tilaisuutta.

3.2.6. 21.8. Bracha Ettingerin *Haurastuminen ja vastarinta* näyttelyn avajaisten yhteydessä Kuvataideakatemia Kaiku-galleriassa pidettiin Ettingerin teoksen *Yhdessätuotanto* julkaisutilaisuus. Tutkijaliitto osallistui yhdessä Mollekulaarisen organisaation, Aivojen yhteistyön muistivihkojen, Helsingin Kauppakorkeakoulun, Helsingin yliopiston Kristiina-instituutin, Kuvataideakatemia, Teatterikorkeakoulun ja Turun yliopiston taiteiden tutkimuksen laitoksen kanssa näyttelyn muun ohjelmajärjestämiseen.

Ohjelma:

14-16 Bracha Ettingerin avainkäsitteet taidetyön näkökulmasta, Keskustelu Griselda Pollockin, Kirsti Saarikankaan, Riikka Stewenin, Olesya Turkinan ja Bracha Ettingerin kanssa.

17-19 Keskustelun vallon ja vastarinnan ekologioista. Alustajina Brian Massumi, Griselda Pollock ja Bracha Ettinger. Moderaattorina Akseli Virtanen.

3.2.7. Helsingin kirjamesseilla järjestettiin perjantaina 24.10. seuraava keskustelu:

Olli Sinivaara haastatteli Annikki Nikua ja Jussi Backmania Martin Heideggerista, runoudesta ja länsimaisen ajattelun uusista teistä.

4 HALLINTO

4.1 Vuosikokous

Liiton vuosikokous pidettiin 15.12.2009 liiton toimistolla, Stenbäckinkatu 4a.

4.2 Hallitus

Liiton hallitukseen kuuluivat vuoden aikana FT Jussi Backman, FT Anna Helle, VTM Vappu Helmisaari, fil. lis. Merja Hintsa (varapuheenjohtaja), YTL Mikko Jakonen, VTM Markku Koivusalo (puheenjohtaja), FL Katve-Kaisa Kontturi, FM Ari Korhonen, fil. lis. Kirsti Määttänen, VTM Tuomas Nevanlinna, VTM Antti Paakkari, VTT Olli Pyyhtinen, fil. yo Eetu Virén, KTT Akseli Virtanen, FK Suvi Tervahauta. Hallitus kokoontui vuoden aikana kuusi kertaa.

4.3 Liiton kirjojen julkaisutoiminnan tueksi liitolle nimettiin toimituskunta, johon kuuluvat hallituksen jäsenten lisäksi FM Juho Hotanen, FM Taneli Tuominen, VTM Jukka Könönen, VTM Markus Termonen sekä FK Juuso Paaso. Toimituskunta kokoontui vuoden aikana kolme kertaa.

4.3 Jäsenistö

Tutkijaliitolla oli 141 jäsentä vuonna 2009. Jäsenlehti *Ukuli* ilmestyi kolme kertaa. Tutkijaliitolla on Internetissä omat kotisivunsa osoitteessa www.tutkijaliitto.fi. Sivuja päivitti Pauli Härkönen.

5 TOIMISTO JA TALOUS

Liiton toimisto ja lehden toimitus sijaitsevat osoitteessa Stenbäckinkatu 4a, 00250 Helsinki. Kirjavarasto sijaitsee vastapäätä toimistoa osoitteessa Stenbäckinkatu 3. Liiton ainoa vakituinen, täyspäiväinen työntekijä on Merja Hintsa. Hän toimii puolet työajastaan liiton toiminnanjohtajana ja puolet *Tiede & edistys* -lehden toimitussihteerinä. Toiminnanjohtajan vastuulla olivat myös kirjojen kustannustoimittajan tehtävät. Toimistolla oli vuoden aikana työvoimatoimiston kautta kaksi osaaikaista (20t/viikko) työkokeilussa olevaa harjoittelijaa. 12.1.-12.6. harjoittelijana toimi Juuso Paaso ja 12.8-31.12 Hermann Yli-Tepsa (Yli-Tepsan harjoittelujakso jatkuu 12.2.2010 saakka). Tutkijaliitto julkaisi vuonna 2009 8 uutta kirjaa, joista kaksi yhteistyössä Liken kanssa.

6 YHTEYDET MUIHIN JÄRJESTÖIHIN

Tutkijaliitto on Tiedekustantajien liitto r.y.:n ja Kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liiton Kultti r.y.:n jäsen. Kansan Sivistystyön Liiton jäsenenä Tutkijaliitto toimii vuotuisen kesäkoulunsa järjestelyasioissa. Markkinointiyhteistyötä muiden pienlehtien ja riippumattomien kustantajien kanssa on pidetty yllä vaihtotilauksin, -ilmoituksin ja -mainosvälikein. Gaudeamus-Kirjan kanssa jatkettiin sopimusta kustannus- ja markkinointiyhteistyöstä. Tieteellisten seurojen, kuten esimerkiksi Westermarck-seuran ja Valtiotieteellisen yhdistyksen kanssa, jatkettiin yhteistyötä.